

I Poboljšanje zakonodavstva i dostupnosti pravnih akata zaposlenima

Državna agencija za istrage i zaštitu (u daljem tekstu: Agencija) kontinuirano radi na unapređenju normativnog okvira kao osnovnog preduslova za uspješnu prevenciju i borbu protiv korupcije, eliminiranje uzroka korupcije te jačanje i zaštitu integriteta Agencije, u svrhu čega je u ranijem periodu usvojeno više podzakonskih akata (pravilnici, instrukcije, vodič, kodeksi, planovi, odluke i dr.), a kontinuirano se prate propisi i zakonska regulativa na planu efikasne i energične borbe protiv korupcije.

U dijelu koji se odnosi na „dostupnost pravnih akata svim zaposlenim u Agenciji“ osigurana je dostupnost normativnih akata zaposlenim posredstvom „Intranet“ portala Agencije, a posredstvom web stranice Agencije normativni akti su dostupni zaposlenima i građanima.

Blagovremeno upoznavanje i dostupnost internih pravnih akata zaposlenima omogućeno je i posredstvom OWIS-a, na način da rukovodioci osnovnih organizacionih jedinica posredno ili neposredno prosljeđuju navedene akte svakom od zaposlenih na njihov OWIS nalog.

Zaposlenima je omogućeno direktno pristupanje službenim glasnicima u Bosni i Hercegovini posredstvom korisničkog imena i šifre dodijeljene Agenciji, te na taj način mogu izvršiti neposredan uvid u sve zakonske i podzakonske akte donesene u Bosni i Hercegovini.

II Unapređenje materijalno-tehničkih sredstava neophodnih za rad zaposlenih

Agencija nabavlja opremu i materijal u skladu sa iskazanim potrebama i odredbama Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, a podaci o objavljenim i provedenim postupcima javnih nabavki dostupni su na web stranici Agencije.

Sektor za materijalno-finansijske poslove svake godine prikuplja i objedinjuje iskazane potrebe osnovnih organizacionih jedinica za materijalno-tehničkim sredstvima i u skladu sa utvrđenim prioritetima i raspoloživim sredstvima vrši se njihova nabavka.

III Posvetiti veću pažnju pri odabiru policijskih službenika i drugih zaposlenih Agencije, s posebnim akcentom na rukovodeće policijske službenike, nastaviti dosljednu primjenu procedura

Prijem policijskih službenika u radni odnos u Agenciji, njihova prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa te druga statusna pitanja propisana su Zakonom o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine i Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine. Osim općih uslova za prijem policijskih službenika u radni odnos, propisanih Zakonom o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Državne agencije za istrage i zaštitu propisani su posebni uslovi za radna mjesta policijskih službenika u Agenciji.

Prijem državnih službenika u radni odnos u Agenciji, njihova prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa, te druga statusna pitanja propisani su Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine i Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine. Prijem zaposlenika u radni odnos u Agenciji, njihova prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa, te druga statusna pitanja propisana su Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine i Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine.

Data je preporuka da se u Agenciji poboljšaju procesi planiranja i provođenja postupka zapošljavanja, ocjenjivanja i napredovanja u službi te stalnog stručnog usavršavanja i obrazovanja. S tim u vezi, bitno je naglasiti da se zapošljavanje vrši prema zakonom propisanim procedurama. Zapošljavanje policijskih službenika vrši se u skladu sa odlukama o potrebi za zapošljavanjem policijskih službenika koje donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, a imajući u vidu upražnjena radna mjesta prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Državne agencije za istrage i zaštitu te nakon predviđenih rokova, Agencija u skladu sa Zakonom o policijskim službenicima Bosne i Hercegovine provodi zakonom propisane procedure odabira i zapošljavanja policijskih službenika u činu policajac, odnosno mlađi inspektor. Kada su u pitanju državni službenici, po iskazanoj potrebi i upražnjenim radnim mjestima prema Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Državne agencije za istrage i zaštitu, a nakon odobrenja Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine, provodi se zakonom propisana procedura odabira i zapošljavanja državnih službenika u skladu sa Zakonom o državnoj službi Bosne i Hercegovine.

U skladu sa godišnjim Planom obuka policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika, omogućeno je stalno stručno usavršavanje i obrazovanje policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika.

IV Intenzivirati kontrole zaposlenih i primjena sankcija za zloupotrebe dužnosti

Kontrola rada zaposlenih u Agenciji osigurana je kroz interni i eksterni nadzor.

Interna kontrola rada zaposlenih ostvaruje se nadzorom neposrednih rukovodilaca nad zakonitošću rada zaposlenih i kontrolom zakonitosti postupanja koju vrši Odjel za unutrašnju kontrolu.

Odjel za unutrašnju kontrolu provodi postupke nadzora zakonitosti postupanja zaposlenih i povodom predstavljeni koje se odnose na neprofesionalno i nezakonito ponašanje i postupanje policijskih službenika i ostalih zaposlenih u Agenciji. Takođe, Odjel za unutrašnju kontrolu provodi redovne i vanredne (najavljene i nenajavljene) inspeksijske kontrole.

Uspostavljen je adekvatan pravni okvir i propisane procedure o izvještavanju za povrede radne dužnosti u vezi sa zloupotrebom dužnosti i za zaštitu prijavitelja korupcije u Agenciji.

U Agenciji je uspostavljena Jedinica interne revizije kao samostalna organizaciona jedinica, sa ciljem da Agenciji pomogne u osiguranju sistematičnog, discipliniranog pristupa ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Eksternu kontrolu rada provode ovlaštene institucije Bosne i Hercegovine, odnosno Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine, inspeksijske kontrole pri Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Nezavisni odbor Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Odbor za žalbe građana na rad policijskih službenika u policijskim tijelima Bosne i Hercegovine, Odbor za žalbe policijskih službenika, Agencija za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

Agencija sačinjava periodične adekvatne statističko-analitičke izvještaje o radu Agencije, a podaci iz izvještaja sadržani su u godišnjem Izvještaju o radu Državne agencije za istrage i zaštitu, koji se, u skladu sa zakonskom obavezom, dostavlja Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine. Godišnji Izvještaj o radu Državne agencije za istrage i zaštitu, sa svim relevantnim podacima o aktivnostima Agencije, blagovremeno je dostavljen Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine, a dostupan je i građanima posredstvom web stranice Agencije.

Data je preporuka da je neophodno uvesti kvalitetan način mjerenja pojedinačnog učinka i realizacije planskih aktivnosti. Rukovodstvo treba da prepozna i nagradi iskustvo, stručnost i učinak zaposlenih, kao i da sankcionira sve slučajeve odstupanja od profesionalnog i kvalitetnog načina rada.

U pogledu date preporuke bitno je istaći da se kontinuirano provodi mjerenje učinka rada i realizacije planske aktivnosti zaposlenih kroz stalni nadzor rada zaposlenih koji vrše neposredno pretpostavljeni. Način mjerenja pojedinačnog učinka i realizacije planskih aktivnosti policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika u Agenciji provodi se u okviru ocjenjivanja rada policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika, a ocjenjivanje se vrši jednom u toku kalendarske godine.

V Javno oglašavanje uputstava za građane i zaposlene u Agenciji u smislu prijave slučajeva korupcije

Agencija je usvojila Pravilnik o internom prijavljivanju korupcije u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, koji uređuje način internog prijavljivanja korupcije u Agenciji, postupanje po prijavama, zaštita osobe koja je prijavila korupciju i druga pitanja u vezi sa internim prijavljivanjem korupcije. Agencija je Deklaracijom o nultoj toleranciji na korupciju u institucijama za provođenje zakona osudila korupciju na svim nivoima i izrazila nultu toleranciju na korupciju.

Na web stranici Agencije u rubrici „Dokumenti“ građanima i zaposlenima dostupni su Pravilnik o internom prijavljivanju korupcije u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu i Deklaracija o nultoj toleranciji na korupciju u institucijama za provođenje zakona. Takođe, dostupan je i link za elektronsko prijavljivanje krivičnih djela, kao i sva potrebna uputstva građanima o načinima i mogućnostima prijavljivanja krivičnih djela putem navedenog linka, e-maila, anonimne telefonske linije „Krimolovci“, dolaskom u službene prostorije Agencije ili telefonski, odnosno pismeno dostavljanjem prijave slučajeva korupcije.

Data je preporuka da je potrebno uspostaviti komunikacione kanale za prijavu koruptivnog djelovanja, tako što će se svaka prijava smatrati anonimnom, čime bi se podstakli svi zaposleni da prijave koruptivna ponašanja. Preporuka je da to bude putem otvorene e-mail adrese sa uputstvom građanima i zaposlenim o načinu prijavljivanja i uputstvom o zaštiti njihovog identiteta.

U skladu sa usvojenim Pravilnikom o internom prijavljivanju korupcije, osigurano je da svaki policijski službenik, državni službenik i zaposlenik može podnijeti internu prijavu zbog sumnje ili okolnosti koje ukazuju na korupciju. Istim pravilnikom osigurane su i mjere zaštite prava podnosioca prijave i mjere zaštite „uzbunjivača“.

Kako smo već ranije naveli, na web stranici Agencije dostupan je link za elektronsko prijavljivanje krivičnih djela, prijavljivanje posredstvom e-maila ili anonimne telefonske linije „Krimolovci“. Na svaki od navedenih načina omogućeno je i građanima i zaposlenim anonimno prijavljivanje koruptivnog djelovanja.

VI Nastaviti s obukom zaposlenih na svim nivoima na temu zaštite integriteta Agencije

U okviru realizacije aktivnosti u dijelu kontinuirane edukacije službenika u Agenciji, donesen je Plan obuke policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika Državne agencije za istrage i zaštitu, kojim su predviđene i provedene obuke iz oblasti zaštite integriteta i sprečavanja, otkrivanja i istraživanja korupcije.

U saradnji sa domaćim i međunarodnim institucijama, službenici Agencije kontinuirano su upućivani na obuke te s tim u vezi realizirane su obuke na temu:

- Otkrivanje i procesuiranje krivičnih djela korupcije;
- Jačanje zaštite svjedoka u borbi protiv organiziranog kriminala, terorizma i korupcije;
- Korupcija – otkrivanje, istraga, dokazivanje;
- Jačanje kapaciteta ključnih institucija Bosne i Hercegovine u borbi protiv korupcije;
- Borba protiv korupcije sa naglaskom na javni sektor;
- Podmićivanje javnih dužnosnika u inostranstvu;
- Istrage i procesuiranje predmeta korupcije u državnoj upravi;
- Sistem internih kontrola u javnim nabavkama;

U Plan obuke policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika Državne agencije za istrage i zaštitu uvrštene su obuke iz oblasti zaštite integriteta i sprečavanja, otkrivanja i istraživanja korupcije.

Navedenim planom predviđeno je i da službenici Agencije pohađaju sveobuhvatni Program obuke pod nazivom „Izgradnja kapaciteta za borbu protiv korupcije u strukturama državne službe u Bosni i Hercegovini“. Ovim programom obuhvaćene su oblasti sprečavanja, otkrivanja i istraživanja korupcije, pravno definiranje korupcije u BiH, vrste i pojavni oblici korupcije u BiH, sukoba interesa, odnos sukoba interesa i korupcije, mehanizmi otkrivanja sukoba interesa, sukob interesa u propisima u BiH i primjeri iz prakse, pojam etike i integriteta, pojam komponente etičkih kodeksa (kodeksa ponašanja) prema međunarodnim standardima, model kodeksa za javne službenike, kodeksi i druga pravila ponašanja za javne službenike u BiH, savremene definicije transparentnosti, javnost u radu državne službe i pristup informacijama, standardi proaktivne transparentnosti, mehanizmi za prijavljivanje korupcije u BiH, nadležnosti i postojeći sistem koordinacije Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), pojmovnik o Planu integriteta, metodologija izrade plana integriteta, svrha i ciljevi plana integriteta i model plana integriteta.

Data je preporuka za osiguranje kontinuirane edukacije i osposobljavanja zaposlenih u Agenciji, te da je neophodno osmisliti i provoditi savremene programe edukacija i osposobljavanja kako bi se lakše prepoznalo i otklonilo koruptivno ponašanje.

U pogledu date preporuke bitno je istaći da je usvajanjem godišnjeg Plana obuka policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika omogućeno stalno stručno usavršavanje i obrazovanje prema savremenim programima edukacije i osposobljavanja. Policijskim službenicima, državnim službenicima i zaposlenicima omogućene su edukacije i osposobljavanja koje organiziraju i provode domaće ili strane, vladine i nevladine organizacije, regionalne i međunarodne organizacije, ali i određeni broj edukacija koje Agencija organizira i provodi.

VII Uspostaviti komunikacione kanale

U Agenciji postoji adekvatan pravni okvir, zakonski i podzakonski akti, pravila i procedure, čije ispravno, dosljedno, nepristrasno i blagovremeno provođenje smanjuje rizike od korupcije.

Pravilnikom o internom prijavljivanju korupcije u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu uređuje se način internog prijavljivanja korupcije u Agenciji, postupanje po zaprimljenim prijavama, obaveze obavještanja osobe koja je prijavila korupciju, zaštita takvih osoba, kao i druga pitanja od značaja za interno prijavljivanje korupcije. Navedenim pravilnikom propisana je obaveza obavještanja direktora Agencije o podnesenoj prijavi, sa prijedlogom za preduzimanje odgovarajućih mjera, te obaveza obavještanja podnosioca prijave o postupanju sa prijavom i preduzetim mjerama i radnjama.

Data je preporuka da je potrebno formirati zajednički folder „*Razmjena*“ sa posebnim folderom „*Normativni akti*“ koji bi se nalazio na serveru Agencije a koji bi trebali osigurati dostupnost pravnih akata svim zaposlenim. U njemu bi bili „pohranjeni“ zakoni, pravilnici, poslovnici, odluke, pravila, uputstva, procedure, obrasci itd. Rukovodstvo agencije mora osigurati redovno ažuriranje foldera „*Normativni akti*“. S ciljem povećanja transparentnosti, potrebno je otvoriti novi folder „*Spriječimo korupciju*“ u kojem će svim zaposlenim biti dostupne informacije o antikorupcionim zakonskim i podzakonskim aktima (strategija, akcioni plan i dr.)

U pogledu realizacije ove preporuke, Agencija je omogućila dostupnost svih potrebnih pravnih akata svojim zaposlenim putem Intranet portala i OWIS sistema, kojima svi zaposleni u Agenciji pristupaju posredstvom svojih korisničkih naloga. Na Intranet portalu Agencije uspostavljena je elektronska baza propisa koji se odnose na rad Agencije i to: zakoni koje Agencija primjenjuje u svom radu, podzakonski akti koje donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine ili ministar sigurnosti Bosne i Hercegovine i podzakonski akti koje donosi direktor Agencije. U navedenoj bazi propisa nalaze se i antikorupcioni zakonski i podzakonski propisi.

Nadležne službe vrše redovno ažuriranje postojećih i pohranjivanje novih pravnih akata.

VIII Dosljedna primjena kodeksa ponašanja

U Agenciji se primjenjuju dva kodeksa ponašanja i to Etički kodeks policijskih službenika Državne agencije za istrage i zaštitu i kodeks ponašanja za državne službenike i zaposlenike. Svi zaposleni u Agenciji upoznati su sa sadržajem navedenih kodeksa, a policijski službenici potpisali su izjave o upoznavanju sa kodeksom, koje su uložene u njihove personalne dosjee.

Etičkim kodeksom policijskih službenika Državne agencije za istrage i zaštitu, broj: 17-10-02-3319-1/10 od 07.10.2010. godine, utvrđuju se standardi i pravila ponašanja policijskih službenika Agencije, način na koji pristupaju izvršavanju radnih i drugih zadataka i druga pitanja od značaja za navedenu oblast. Kodeksom državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 49/13) uređuju se pravila i principi dobrog ponašanja državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine prilikom obavljanja državne službe, zasnovane na Ustavu, ratificiranim i objavljenim međunarodnim ugovorima, zakonima i drugim propisima u Bosni i Hercegovini. Odredbe navedenog kodeksa primjenjuju se i na zaposlenike u institucijama Bosne i Hercegovine, osim ako je Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine i podzakonskim aktima drugačije regulirano. Navedeni kodeksi su putem OWIS

sistema dostavljeni za upoznavanje svim zaposlenim u Agenciji, uz obavezu dosljedne primjene i postupanja.

Agencija preduzima sve potrebne mjere kako bi se ukazalo na značaj navedenih kodeksa, redovno se vrši edukacija iz oblasti integriteta i etike kako bi se podigla svijest o značaju navedenih kodeksa i uopće o kulturi integriteta, kao i unapređenje kontrolnih mehanizama, posebno onih radnih mjesta sa većim stepenom izloženosti korupciji.

Shodno određenim i definiranim mjerama i preporukama sadržanim u Planu integriteta Državne agencije za istrage i zaštitu, kao i drugim zakonskim, podzakonskim i strateškim dokumentima, kao i na operativom nivou, Agencija će nastaviti kontinuirano provođenje navedenih mjera i preporuka u skladu sa realnim mogućnostima i raspoloživim kapacitetima.